

**OPRACOWAŁA:
KAPROŃ ANETA
PIOTROWSKA ELŻBIETA**

**PROGRAM PROFILAKTYKI
ZJAWISK JEDNOSTKOWO I SPOŁECZNIE NIEPOŻĄDANYCH
BURSY SZKOLNEJ
W STARGARDZIE**

WRZESIEŃ 2014 r.

**Aktualizacja: WRZESIEŃ 2015 r. – Renata Kamińska, Iwona Samolak
WRZESIEŃ 2016 r. – Alicja Koźlik**

Program profilaktyki zjawisk jednostkowo i społecznie niepożądanych skierowany jest do wychowanków Bursy Szkolnej. W bursie realizowana jest przede wszystkim profilaktyka pierwszorzędowa, której zadaniem jest przeciwdziałanie zagrożeniom, wspieranie procesu wychowania oraz identyfikacja osób będących w grupie podwyższonego ryzyka. W przypadku rozpoznania wychowanków z grupy drugiej i trzeciej *Zespół wychowawczy* kieruje takie osoby do współpracujących z nią placówek, przede wszystkim do Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Stargardzie Szczecińskim oraz do poradni specjalistycznych.

CELE PROGRAMU PROFILAKTYKI:

1. Przygotowywanie młodego człowieka do dokonywania wyborów nieprzynoszących szkody ani jemu samemu, ani innym.
2. Wspieranie samorozwoju dzieci i młodzieży - kształtowanie ich systemu wartości.

ABY OSIĄGNĄĆ WW. CELE BURSA - REALIZUJĄC RÓŻNORODNE PRZEDSIĘWZIĘCIA - BĘDZIE:

- promować zdrowy, aktywny tryb życia,
- informować wychowanków o skutkach palenia papierosów, używania alkoholu, narkotyków, zachowań agresywnych,
- eliminować wulgaryzmy, propagować kulturę języka,
- wypracowywać umiejętność podejmowania właściwych decyzji,
- kształtować odpowiedzialność za ochronę zdrowia własnego i innych,
- uczyć umiejętności radzenia sobie ze stresem,
- ćwiczyć zachowania asertywne, empatię,
- wspierać rozwój fizyczny i intelektualny,
- uczyć efektywnego spędzania wolnego czasu,
- rozwijać zainteresowania wychowanków,
- wzmacniać poczucie własnej wartości, wiary w siebie i swoje możliwości,
- ćwiczyć umiejętność komunikacji, wyrażania własnych opinii, przekonań i poglądów,
- ćwiczyć umiejętność kontroli emocji,
- uczyć sposobów rozwiązywania problemów,
- kształtować postawy tolerancji, szacunku do drugiego człowieka,
- wspierać relacje rodzic – wychowanek – wychowawca, w celu tworzenia właściwego klimatu bursy, zapewniającego podmiotowość i bezpieczeństwo wychowanków,
- rozwijać umiejętności wychowawcze rodziców (pedagogizacja rodziców),
- wzbudzać świadomość odczuwania własnych nastrojów, emocji oraz pomagać w formułowaniu (nazywaniu) ich.

PROGRAM REALIZOWANY JEST W OPARCIU O NW. STRATEGIE:

- **informacyjną** – jej celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienia dokonywania racjonalnych wyborów,
- **edukacyjną** – jej celem jest udzielanie pomocy w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych (umiejętności nawiązywania kontaktów z ludźmi, radzenie sobie ze stresem, samoprezentacji, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom otoczenia),
- **sytuacyjną** – jej celem jest symulowanie lub wykorzystywanie już istniejących okoliczności, przypadków dla potrzeb wzbudzenia odpowiednich emocji, kształtowania empatii lub też skłaniania wychowanków do refleksji.

CELE	ZADANIA	FORMY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	CZYNNIKI WSPOMAGAJĄCE	TERMINY REALIZACJI
ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIOM OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH, ODURZAJĄCYCH, W TYM ZATRUCIOM DOPALACZAMI	Stałe podnoszenie kwalifikacji wychowawców z zakresu profilaktyki uzależnień wśród młodzieży, w tym używania przez nich dopalaczy.	Organizacja rad szkoleniowych, warsztatów z zakresu profilaktyki uzależnień prowadzonych przez specjalistów.	dyrektor	PODN ZCDN policja	cały rok
	Diagnozowanie potrzeb i oczekiwań wychowanków .	Badania ankietowe młodzieży na początku roku szkolnego, rozmowy indywidualne, konsultowanie z młodzieżą form planowanych zajęć, współpraca z MRB,	wychowawcy		cały rok
	Trafne diagnozowanie zjawiska nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież, w tym dopalaczy.	Studiowanie literatury zagadnienia, stała obserwacja ukierunkowana na zjawiska związane z uzależnieniami,	wychowawcy		cały rok
	Zapoznanie wychowanków z istotą i konsekwencjami uzależnienia od substancji psychoaktywnych, w tym zatrucia dopalaczami.	Rozmowy indywidualne, pogadanki, dyskusje, spotkania ze specjalistami, dostarczanie materiałów informacyjnych (ulotki, broszury, plakaty, książki). konkursy plastyczne i sportowe, gazetki tematyczne, realizacja programu „Moje życie, mój wybór” realizacja programu „ARS...”	wychowawcy M. Andrałojć	lekarze terapeuci	cały rok X, XI, II, III
	Uświadomienie konsekwencji zdrowotnych i prawnych związanych z nadużywaniem, posiadaniem i rozprowadzaniem środków psychoaktywnych.	Rozmowy indywidualne, rozmowy grupowe, pogadanki, prelekcje, gazetki tematyczne, przekazywanie materiałów informacyjnych (broszurki, ulotki, książki).		KPP, Poradnia Leczenia Uzależnień, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Monar, Biblioteka bursy.	cały rok
	Kształtowanie właściwej postawy wobec zjawiska uzależnień wśród młodzieży.	Rozmowy indywidualne, warsztaty, drama, rozmowy grupowe.	wychowawcy	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Leczenia Uzależnień, MONAR, Klub Abstynenta „Ala”.	cały rok
	Wsparcie osób uzależnionych i współuzależnionych.	Rozmowy indywidualne, udzielanie informacji nt. możliwości podjęcia terapii, kierowanie do specjalistycznych instytucji.	wychowawcy	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Poradnia Leczenia Uzależnień, MONAR, Klub Abstynenta „Ala”, Ośrodek Psychoterapii i Szkoleń” Pracownia”.	cały rok

	Organizacja czasu wolnego wychowanków w sposób aktywny i atrakcyjny.	Organizowanie zajęć sportowych, turniejów, funkcjonowanie biblioteki w bursie i salki komputerowej, organizowanie imprez kultywujących tradycje w bursie, organizowanie wyjść do muzeów, kin, organizowanie wycieczek jednodniowych, organizowanie konkursów tematycznych.	A. Guzik, M. Wróblewski E. Piotrowska wychowawcy A. Sereżyńska, A. Koźlik M. Wróblewski, A. Sereżyńska wychowawcy	ZS nr 2 Dyskusyjny Klub Filmowy w Stargardzie, Kino SCK, Muzeum w Stargardzie, Biuro turystyczne.	cały rok zgodnie z harmonogramem imprez w trakcie roku
PROMOWANIE ZDROWEGO STYLU ŻYCIA	Promowanie aktywności sportowej jako gwaranta zachowania dobrej kondycji i sprawności oraz dobrego samopoczucia.	Realizacja programu „Sport jako element wychowania” poprzez: turnieje (szachowy, bilardowy, tenisa stołowego, piłkarzyki), konkursy, wyjścia na lodowisko, cotygodniowe rozgrywki w piłkę nożną na hali i na boisku, cotygodniowe bieganie po zdrowie, festyn sportowy pn. „Dzień Bursiaka”, zajęcia aerobowo - taneczne	A. Guzik, M. Wróblewski, K. Wierzbowski P. Janowicz	wychowawcy,	X, XI, XII, I, II, III, IV, V Raz w tygodniu
	Uświadomienie szkodliwości fast foodów i żywności wysoko przetworzonej, skutków zdrowotnych, ekonomicznych i społecznych bezkrytycznego przyjmowania przez młodzież lansowanych trendów i super diet, wpływu stresu na przemianę materii, zapoznanie z zasadami doboru produktów żywieniowych w codziennej diecie.	Spotkanie z dietetykiem, okazjonalne rozmowy indywidualne, dyskusje w grupach.	P. Janowicz	Specjalista dietetyk	X
	Uświadomienie młodzieży szkodliwości głośnego słuchania muzyki dla słuchu człowieka.	Spotkanie z foniatrą, zorganizowanie bezpłatnego badania słuchu dla chętnych wychowanków.	wychowawcy	Specjalista foniatra	Zgodnie z terminem wskazanym przez specjalistę.
	Promowanie badań profilaktycznych w obszarze chorób nowotworowych.	Spotkanie z lekarzem onkologiem w ramach Europejskiego kodeksu walki z rakiem, realizacja programu „Rakoobrona”	E. Piotrowska	Specjalista onkolog	XI W trakcie roku
	Kształtowanie właściwego postrzegania własnego ciała i jego akceptacji jako ważnego czynnika w budowaniu poczucia własnej wartości.	Realizacja przedsięwzięcia pn. „Salon zdrowia i urody”, w tym: porady dotyczące pielęgnacji twarzy, aromaterapia, porady indywidualne.	P. Janowicz	Specjalista kosmetolog	Zgodnie z terminem wskazanym przez specjalistę.
	Zapoznanie młodzieży z zagadnieniem stresu, jego objawami i uwarunkowaniami. Zwrócenie uwagi młodzieży na pozytywne i negatywne skutki stresu. Uczenie młodzieży radzenia sobie ze stresem, kontrolowania go i wykorzystywania jako stymulatora do działania.	Warsztaty.	A. Sereżyńska		XI

UŚWIADAMIANIE WSZELKICH KONSEKWENCJI ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH	Uświadamianie młodzieży rodzajów zachowań ryzykownych : przedwczesna inicjacja seksualna, przypadkowe kontakty seksualne, współżycie seksualne bez zabezpieczeń, eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi, zachowania brawurowe: skoki do wody, prowadzenie samochodu, motoru w stanie nietrzeźwym lub z nadmierną prędkością, przemoc i agresja, bezzasadne uruchamianie monitoringu pojazd. itp. oraz ich konsekwencji .	Dostarczanie materiałów informacyjnych (ulotki, broszury, plakaty, książki), rozmowy indywidualne, rozmowy grupowe, dyskusja, debata, spotkania ze specjalistami, spotkania z ciekawymi ludźmi, konkursy, gazetki, ćwiczenia praktyczne, realizacja kursu pierwszej pomocy przedmedycznej realizacja przedsięwzięcia: "Bezpieczeństwo na drodze", realizacja przedsięwzięcia: "Odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne", realizacja programu „Stop przemocy i agresji”, realizacja programu „Bezpieczna plus” trening ewakuacyjny.	Wychowawcy K. Wierzbowski M. Wróblewski, K. Wierzbowski E. Piotrowska A. Seredyńska A. Guzik	PSSE, MONAR, KPP, wychowawcy wychowawcy specjalista psycholog wychowawcy Straż Pożarna, wychowawcy, kierownik gospodarczy	cały rok II IX, II IX X, XI, XII, II W trakcie roku X
ZAPOBIEGANIE ZACHOWANIOM SUICYDALNYM.	Uświadamianie młodzieży skutków zachowań suicydalnych, wskazanie alternatywnych sposobów komunikowania otoczeniu swoich problemów i potrzeby pomocy, wskazanie na konieczność reagowania na obserwowane niepokojące objawy zachowania innych osób takie jak: izolacja, apatia, bezsenność, brak apetytu itp.	Dyskusja, debata.	K. Wierzbowski		XI, II
ZAPOBIEGANIE KRADZIEŻOM	Kształtowanie pozytywnych postaw moralnych i społecznych. Organizowanie bezpiecznego pobytu wychowanków w bursie.	Rozmowy indywidualne i w grupach, pogadanki. System monitoringu wizyjnego w bursie. Odpowiedzialność portiera bursy za klucze do pokoi i ich ewidencjonowanie. Ewidencjonowanie kluczy, osób odwiedzających wychowanków, dyżur główny wychowawców, prowadzenie ewidencji wyjść młodzieży z placówki. Organizowanie deponowania przez młodzież większych sum pieniędzy przywiezionych z domu. Uwrażliwianie młodzieży na kwestię pozostawiania otwartych pokoi, będących zachętą dla ewentualnych złodziei.	Wychowawcy Dyrektor Portierzy Wychowawcy, portierzy Wychowawcy	Alarmix - Jacek Jatczak, Stargard,	cały rok cały rok
ZAPOBIEGANIE UZALEŻNIENIU I RYZYKOWNYM ZACHOWANIOM WYCHOWANKÓW W CZASIE PRACY NA KOMPUTERZE I W INTERNECIE.	Poszerzenie wiedzy na temat uzależnień od komputera i Internetu całej społeczności bursy. Uświadamianie zagrożeń w czasie korzystania z komputera i Internetu. Postępowanie w konkretnych przypadkach i stosowanie pomocy. Kształtowanie dystansu i postaw krytycznych wobec wpływu mediów na świadomość wychowanków.	Rozmowy, dyskusje, reagowanie na przejawy uzależnienia i informowanie rodziców, wskazywanie miejsc, gdzie można uzyskać pomoc, debata	Wychowawcy A. Seredyńska	PPP	cały rok IX, XI

EWALUACJA PROGRAMU

1. Założenia **metodologiczne** ewaluacji.

L.P.	METODA DIAGNOSTYCZNA	TECHNIKA	NARZĘDZIE	TERMIN REALIZACJI	UWAGI
1.	sondaż diagnostyczny	ankieta	kwestionariusz ankiety	co roku przez 3 kolejne lata szkolne: 2014/2015 2015/2016 2016/2017	ewaluacja realizowanych programów tematycznych, i przedsięwzięć oraz analiza wyników badań dotyczących poczucia bezpieczeństwa w bursie itp.
2.	analiza dokumentów			co roku przez 3 kolejne lata szkolne: 2014/2015 2015/2016 2016/2017	analiza dzienników zajęć wychowawczych
3.	analiza dokumentów			rok szkolny 2016/2017	ewaluacja całościowa

2. Sformułowanie **problemu głównego i szczegółowych** (do ewaluacji całościowej).

L.P.	PROBLEM GŁÓWNY	PROBLEMY SZCZEGÓŁOWE	WSKAŹNIKI
1.	Jakie jest poczucie bezpieczeństwa wychowanków w bursie – w kontekście zjawisk patologicznych ?	Stan bezpieczeństwa w bursie w kontekście zjawisk patologicznych w oczach wychowanków, ich rodziców i organów kontrolnych.	Treści zawarte w dokumentach pedagogicznych (np. decyzje o karach wychowawczych, badania diagnostyczne itp.).
2.	Jakim zjawiskom patologicznym występującym w bursie zapobiegał program profilaktyki?	Stopień korelacji treści programu profilaktyki ze stanem faktycznym sytuacji wychowawczej w bursie.	
3.	Jaki jest stopień nasilenia zjawisk niepożądanych społecznie wśród młodzieży bursy?	Stwierdzone i zgłoszone przypadki ataków agresji rówieśniczej, przemocy, kradzieży, gwałtów, wymuszeń, zachorowań na choroby zakaźne i nowotworowe i innych.	

3. Analiza uzyskanych wyników. **Interpretacja.**

4. Sformułowanie **wniosków w postaci konkretnych działań**, mających na celu sukcesywne zmniejszanie zachowań i zjawisk niepożądanych społecznie wśród młodzieży.